

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEGOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Kr. 6.

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 200. — ZA INOZEMSTVO Kr. 400.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 20.

Šibenik, 2. lipnja 1923.

God. III.

Zagonetna politika.

Medu najglavnijim političkim događajima zadnjih dana ističemo: izbor isključivo radikalnog predsjedništva Nar. Skupštine; izbor svih skupštinskih odbora, u kojima radikali između apsolutnu većinu; napokon sjednicu zastupnika Radićeve stranke 27. pr. mj., održanu bez sudjelovanja predstavnika Slov. Pučke Stranke i Spahovih muslimana.

Izbor predsjedništva Nar. Skupštine donio nam je novu zagonetku, da je riješimo. Svi se sjećamo, da su prilikom izbora privremenog predsjedništva zastupnici Korošćevog i Spahovog kluba složno glasovali za svoga zajedničkog kandidata dra Hrančinu, dok su sada pri izboru definitivnog predsjedništva predali bijele glasovnice. Zašto ova promjena? Zašto autonomistička opozicija nije dosljedna i ovoga puta postavila svoje posebne kandidate za predsjedništvo? Tako različito držanje nije sigurno rezultat prethodnog sporazuma (protokola) između revizionističkog bloka i radikala. Po svoj prilici bit će tomu ovaj razlog: Radikali su ponudili Korošću mjesto potpredsjednika, koje je on otklonio. Prema tome, da je Korošć i ovoga puta izašao sa svojim kandidatima, radikali bi lako bili glasovali za potpredsjednika s njegove liste. To se htjelo izbjeći. Zato su i predane bijele glasovnice. No sve ovo opet dokazuje, koliko je neizvjestan i labav odnošaj između Bloka i radikala.

Značajan je i izbor predsjednika u osobi g. Ljube Jovanovića, najboljega radikalnog političara, namnog i umjerenog čovjeka, ali koji do potrebe zna da bude i neumoljivo energičan. Ovaj nas izbor nekako nehotice potsjeća na prijatnju Stjepana Radića, da će eventualno doći sa svojim ljudima u Nar. Skupštinu, da svući vladu, kad bi donijela zakone, štetne po narod, ili tražila odobrenje novih teretnih zajmova. No takav nenadni dolazak u Skupštinu, kao neki „deus ex machina“, stvar je nemoguća, jer će energičan predsjednik od novo nadašnih zastupnika tražiti punomoćstva, za kratak rok odgoditi će sjednice Skupštine sve, dok verifikacioni odbor ne podnese izvještaj za verifikaciju njihovih mandata. Pošto Skupština verifikira njihov izbor, zastupnici moraju da polože zakletvu. Tek tada se nastavlja rad Skupštine. Međutim vlada ima dovoljno vremena, da se snade i da drugim kakvim kombinacijama stvori sebi većinu i proti Bloku. Stoga je i izbor stalnog predsjednika važan za prosuđivanje odnošaja između dviju najjačih političkih skupina u državi.

Drugi događaj, t. j. izbor svih parlamentarnih odbora sa radikalnom apsolutnom većinom predstavlja nam drugu zagonetku: Zašto Radić, prema svojim nekim predašnjim izjavama,

nije poslao u Nar. Skupštinu, barem prigodom izbora raznih odbora, 20-30 svojih zastupnika, koji su mogli glasovati za liste Korošćeva i Spahovog kluba, da ih tako ojačaju u odborima, gdje bi imali jaki, dominantan položaj? Radićevi se zastupnici ne bi ničim izložili, kad nije bilo potrebno da biraju koga radićevca, a po izboru tih odbora mogli su da se opet udalje iz Nar. Skupštine. Jesu li to radićevci propustili namjerno, zbog prethodnog dogovora sa radikalima, ili su im ovi nametnuli taj propust zaprijetivši im se sa demokratima? Svakako se na ovaj način revizionistički blok lišio velike snage, koju je mogao upotrijebiti za poboljšanje upravnih prilika, radi kojih s razlogom jadicuje. Da navedemo samo jedan primjer, koji vrijedi i za sve druge odbore: Financijski odbor ima 31 člana. Na izborima u srijedu radikali su dobili 17 mjesta, a sva ostala opozicija 14 (demokrati 6, Korošć 3, Spaho 3, zemljoradnici 2). Od prilike na svako 7-8 zastupnika dolazi jedan član odbora. Da je u Skupštinu došlo samo 20-30 radićevaca, Korošć i Spaho mjesto ukupno 6 bili bi dobili najmanje 9 mjesta, dok bi radikali dobili 14. U parlamentima odlučuje i znanje i dobar razlog, ali u prvom redu tu odlučuje mekanična snaga broja. Kad jednom Radić i njegovi ne će da suraduju u Skupštinu, ne zna se, zašto nijesu bar ojačali svoje saveznike u skupštinskim odborima, nego su dali iz ruku najjače oružje, s kojim su se mogli da bore. Mislimo, da bi oni, koji su pozvani, morali da narodu polože račun ili da dadu razjašnjenje o ovom svom postupku.

Da nešto kažemo, i o trećem važnom političkom događaju! Zastupnici Radićeve stranke 27. pr. mj. održali su sjednicu, s koje su dali u javnost, kao obično, obilato saopćenje. Po njemu doznajemo, da se najviše govorilo o predstojećim izborima, koji svakako moraju uslijediti još ove godine. Govorilo se o kandidacijama na čitavom teritoriju bivše a.-u. monarhije: dakle i proti Korošću u Sloveniji i proti Spahu u Bosni. Da se ovdje ne obistinila ona: „Tko s vragom tkve sadi...“ Govorilo se dalje o tome, kako za neke slučajeve treba postupak pooštriti do skrajnosti. Užasno! Govorilo se o prehrani gladnoga naroda: sabrano je 20 vagona hrane. To ne će biti dosta ni za kaponje, jer i ove godine buduć je žetva skoro izdala, treba bar 1000 vagona samo za dalmatinsku sirotinju. Uostalom o o svim ovim pitanjima imat ćemo vremena, da se malo dulje pozabavimo. Ova sjednica Radićevih zastupnika daje nam sliku o razrovanim prilikama u samome Bloku i o stanju akcije za sporazum.

Jubilej narodne općine u Šibeniku.

Iz prodanog općinskog arhiva.

Od nas upozoreni građani počinju se zanimati za stare općinske spise, koji su bili prodani kao nevaljane kartušine te se upotrebljavaju za omot. Jedan mladi građanin šalje nam list općinskog blagajničkog dnevnika iz godine 1872., u komu je ovo dana bila oमतana janjetina. On nas upozoruje na neke interesantne stavke toga lista, iz kojih se razabire, da je iste godine 1872. bila uspostavljena nova, narodna, općinska uprava u Šibeniku. Dakle prošle godine morala se proslaviti pedesetgodišnjica oslobođenja naše općine od talijanaške uprave. Pri općinskim izborima, objavljenim koncem 1871., narodna stranka, usprkos svim nezakonitostima i nasiljima autonomaša, pobijedila je u drugom i trećem tijelu, dok je prvo tijelo ostalo talijanašima. Mjeseca veljače 1872. konstituiralo se i primilo je upravu novo narodno općinsko vijeće uz veliko oduševljenje naroda. To je bio prvi korak Šibenika k narodnom preporodu, što je obradovao čitavu Dalmaciju. Pobjeda u Šibeniku bila je sjajan dokaz probudene narodne svijesti, bila je početak onoga narodnog djelovanja i borbe, koja je napokon dovela do našega narodnog oslobođenja i ujedinjenja.

Naša općina dakako da ne mari

za tu sitnariju. Jubilej pedesetgodišnjice narodne uprave nije bio proslavljen na nikakav, pa ni najčedniji, način: niti vijanjem zastave na općinskoj zgradi, što ne bi bilo ništa koštalo. U drugom gradu znali su nedavno proslaviti četrdesetgodišnjicu i ovjekovječiti je posebnim nazivom jednoga trga. Mi pak treba da doznamo za taj znameniti god iz lista općinskog blagajničkog dnevnika, u komu je oमतano meso u dućanu! Ta radi se o spisima bez važnosti kako kaže naša općinska uprava! Jest, izgleda, da je sve kod nas bez važnosti! Zato naš Šibenik i naša općina sve to više i propada baš nehajem one vlasti, koja je prva pozvana, da živim, okretnim radom unapređuje općinu, da potiče i sokoli općinare na korisne pothvate!

Mi smo zahvalni svima građanima, koji pokazuju patriotsko zanimanje za gradske uspomene. Budući da se u starim spisima naše općine i dalje umotavaju razna jestiva, a da nitko od pozvanih faktora za to ne haje, molimo opet građane, da pripaze i da nam i dalje pošalju, kad im dođe slučajno do ruku koji stari tako profaniran općinski spis. Apeliramo danas samo na građane, jer naš apel na druge nadležne strane nije našalost našao odaziva!

Radničko pitanje u Dalmaciji.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

KOTOR, polovicom svibnja.

Zadnje vrijeme proputovao sam čitavu Dalmaciju od Paga do Kotora svrhom, da organiziram radnike, pak ću ovim dopisom da upoznam malo našu javnost sa radničkim pitanjem u Dalmaciji.

Prvi su Talijani počeli da kod nas razvijaju industriju, pošto su se uvjerali o najboljim uvjetima, da se ona kod nas rapidno i uspješno razvije. Tek u zadnje vrijeme je i naš kapital počeo da otvara koje poduzete. No naši još uvijek rade nekom bojažljivošću. Boje se, da u ta svoja poduzeća ulože veće svote. Talijani naprotiv uza sve nepovoljne prilike dalje napreduju. No za razvitak industrije potrebna je i radna sila. Tako se i u Dalmaciji počeo da stvara novi stalež, stalež radnika - proletaraca ponajviše od bivših seljaka, koji su se definitivno ostavivši dom, prodavši kućicu i polje, s obitelji iselili u grad, da radom u tvornici prehrane sebe i obitelji.

Tako imademo oko 400 radnika na solanama u Pagu, 60 na ugljenokopu u Kolanu na Pagu, oko 300 po raznim tvornicama u Šibeniku, 600 u Siveriću i Velušću (zaposlenih kopanjem crne i crvene rude), oko 2000 u Splitu i okolici (od kojih je najveći

broj zaposlen u četiri velike tvornice cementa), oko 300 u Omišu i nešto manje u Makarskoj. Manje su skupine duhanskih radnika u Imotskome, Sinju, Metkoviću i Gružu. Oko 200 radnika je u Zadvarju; 300 lučkih radnika u Metkoviću, a 300-400 u Gružu; 700 ih je u arsenalu ratne mornarice u Tivtu, dok manjih skupina ima u Dubrovniku, Korčuli i t. d. Skoro će se započeti gradnjom novih solana u Ulcinju, koje će zaposliti oko 1000 radnika. U Splitu i okolici industrija se naglo i vrlo povoljno razvija tako, da će Split u kratko vrijeme postati velikim industrijalnim centrom.

Za sve te radničke mase zauzimlju se dvije institucije: 1. kr. Inspekcija rada u Splitu (ona u Dubrovniku je našalost ukinuta), koja ne može da potpuno razvije svoju djelatnost radi uskrate budžetskih sredstava za putovanja delegatima, koji bi morali da prate i nadziru radničke prilike u Dalmaciji; 2. „Jugoslavenski Strukovni Savez“, filijalka velike institucije, osnovane za radnike od uvaženog našeg sociologa i oca radnika blpk. dra Janeza Kreka. J. S. S. raširen je po čitavu Jugoslaviju, a za Dalmaciju ima svoje centralno tajništvo u Splitu. J. S. S. prati i proučava prilike na-

šega radništva, organizira ga, da mu poboljša ekonomske prilike, a ujedno nastoji i, da ga duševno i moralno odgoji i podigne, jer radničko pitanje ne sluša samo kao gospodarsko, već i kao vjersko-čudoredno, kulturno i socijalno-političko pitanje.

Radničke neprilike.

Radničke su prilike u Dalmaciji užasne. Narod ne može u Ameriku radi poznatog amer. zakona o ograničenju useljenja. Opet suša i nerodica mnoge tjera u gradove, da tamo potraže zarade. Zbog svega toga broj je nezaposlenih velik, pak nastaje i vlada među radništvom najtežanje. To dobro dolazi kapitalističkim poduzećima, koja izrabljuju radnike i na račun njihov prave masne poslove.

Danas su plaće radnika u Dalmaciji tako mizerne, da radnici s njima ne mogu nikako da prehrane sebe i obitelji. I privatnici i država slabo plaćaju radnike. Tako n. pr. uza sav naporni rad radnici ugljenokopa u Kolanu (talijanski kapital) nemaju dnevno više od 15—18 dinara. Radnici na solanama u Pagu imali su 12—15 din. dnevno, dok im nije tek lani u julu povišeno na 30 din. U ugljenokopu u Siveriću, gdje je tako težak i pogibeljan rad, najbolje su nadnice od 35 din. U ratnom arsenalu u Tivtu radnici su razdijeljeni u 13 razreda, a dnevnice su im upravo sramotne. Najbolja nadnica, koju moraju da dobije stručni zanatlija, je od 37-50 din., dok prosti radnici, t. j. od VI.—IX. razr. dobivaju samo 14—19 din. dnevno. Dnevnice su iste ove, kao i prošle godine, i ako je hrana poskupila za 100 %, a isto tako i odjeća i obuća.

Stambena kriza ili velika udaljenost štava od mjesta rada silno tišti radništvo: povećava mu trud i obično onemogućuje potrebnu dnevnu prehranu. Tako n. pr. solari u Pagu moraju da ljeti po sunčanoj žegi i zimi, kad tako oštro brije poznata paška bura, rano u zoru prevaže 9—10 km do svojih solana. Još teže im je, kad uvečer nakon teškog dnevnog rada moraju da isti put prevale. To ih upravo ubija. Zato se Jug. Struk. Savez bio obratio Min. financija u Beogradu tražeći, da bi se radništvo od grada do solana prevažalo motorom. Motor je obećan, ali ga još do danas nema. Radnici, koji su zaposleni na ugljenokopu u Kolanu, budući većinom iz Barbata, moraju da prevale milju puta morem i par km pješice preko brda. Radnici tvornice cementa Majdan u Mrvincima dolaze najvećim dijelom pješice iz Klisa. Solari u Stonu dolaze iz Dola, koje je selo udaljeno kakvih 7 km. Radnici ars enala u Tivtu dolaze iz svih sela Boke, neki čak iz Kotora. Morarica im je istina stavila na raspoloženje tender, koji ih u zoru diže iz pojedinih mjesta, a uvečer vraća. No u zimsko doba takvo dnevno putovanje s burom nije baš najugodnije. Radi dalečine i slabe plaće radnik se obično mjesto ručka mora da zadovolji s komadićem kruha. Kad bi se podiglo par radničkih domova u Tivtu, lako bi se riješila ta stambena kriza, koja toliko tišti radništvo. Što se tiče plaće i službe nije ništa bolje ni željezničarima.

Osim toga inteligencija, s kojom radnici dolaze u dodir, osobito poslodavci raznih poduzeća, s njima dosta osorno postupaju, a katkada i brutalno, tako da ih baš tim dovode u očaj i najveće nezadovoljstvo. Ljuto griješi sva ona inteligencija, koja nemajući pojma o zamašitosti radničkog pitanja smatra radnike za nesvesnu masu s pretjeranim zahtjevima i kao

elemente, pogibeljne za društvo i državu, za koje nije nego zatvor, batina i teror, jer su tobože zadojeni boljševičkim duhom. Batinom i terorom mogu se, istina, prividno ugušiti razni pokreti, ali se tim ne će odgojiti masa, ne će se riješiti, nego dapače još više zaoštiti radničko pitanje! I radnici su ljudi s umom i srcem kao i svi ostali. Oni samo više negoli drugi staleži čute i osjećaju, da su žrtve izrabljivanja bezdušnih kapitalista, pak su radi toga opravdano nezadovoljni. Nesnosan im je taj nepravedni jaram, pak žele, kao što je sasma i prirodno, da ga se oslobode. To se nažalost više puta zaboravlja. Ako društvo i državna vlast, mjesto da pokažu više razumijevanja i pobrinu se malo oko odgoja i poboljšanja moralnih i ekonomskih prilika radništva, budu ga i dalje gledali krivim okom, progonili i svako njegovo nastojanje, tako n. pr. uza sav ropskog stanja, sumnjicali, kao da to odise boljševičkim duhom, nikakvo čudo, ako se radničke mase u ovim očajnim prilikama zbilja zadoje boljševičkim duhom te omame sanjarskim riječima diktature proletarijata. S punim pravom zato veli dr Herkner, da je strah buržuskog kapitalističkog društva od revolucije i diktature proletarijata opravdana i zaslužena kazna njegovog nemara za radništvo.

Da je sve to, što istakoh, živa istina, evo nekoliko dokaza. Znam za mjesto, gdje je inteligencija nago-

varala našega kalofičkog organizatora radništva, da se kani toga rada, jer da su mase, što su, prosvjetljenije, to gore. U Pagu su n. pr. tužbom tražili od vlasti, da raspusti radničku organizaciju J. S. S., jer da će ta organizacija biti kriva, ako radi gladi među radništvom bukne boljševička buna. A baš organizacija J. S. S. jedina je poučila radništvo o zlim posljedicama boljševizma, zauzela se, da mu poboljša prilike, i provela njegovu organizaciju na temelju kršćanskog solidarizma. U drugom mjestu vlasnik rudokopa oduzeo je električnu svjetlost jednoj krčmi zato, što je primila na konak organizatora J. S. S. U trećem opet vratar tvornice bio je izgrđen, što je organizator J. S. S. pustio da prođe kroz tvornicu i tako zašpara par kilometara puta. Imamo mnogo slučeva, gdje su radnici bili istjerani iz tvornice zato, što su se htjeli organizirati. Vidovdanski Ustav izričito priznaje pravo radništvu, da se može organizirati, da poboljša svoje prilike. A ja znam ne samo za državne činovnike, nego i za oružnike i članove „Orjuna“ i mnoge druge, koji su to radništvu „službeno“ priječili. To se događa i može da događa, kad i većina državnih osoba nema pojma o radničkom pitanju, pak svaki radnički pokret krsti i prikazuje kao neki komunistički i boljševizam, da tim opravda svoj ničim opravdan neprijateljski stav prema radništvu.

Joso Felicinović.

Pred glavnom skupštinom Zadrudnog Saveza.

I mi iz sjeverne Dalmacije doznajemo, da se šire lažne kroz tendenciozne glasine proti ljudima, koji samo iskreno žele, da se prilike na Zadrudnom Savezu saniraju, e da naše zapušteno zadrugarstvo oživi i spasi se. Zato se potpuno slažemo sa donjom preporukom, koju donosi splitski „Jadran“ u br. 33. od 31. pr. mj.:

„Doznajemo, da se — jamačino sa interesirane strane — povodom zadnje revizije Zadrudnog Saveza, obavljene od Nadzornog odbora, turaju po Splitu i pokrajini, osobito po zaderskom kotaru, lažne glasine, da postoji „jedna grupa“ zadrugara, koja ide za time, da ozloglasi i šteti dobru glasu Savezovu namjerom, da potisne sadašnju upravu i da je nadomjesti.

Pošto se u ovom slučaju radi o najvažnijoj našoj instituciji, propitali smo se i doznali iz najpouzdanijeg izvora, da je sav rad Nadzornog odbora obavljen u potpunom sporazumu; isto tako da su svi primljeni zaključci i ocjene Savezova poslovanja izraz jednodušnog mišljenja svih članova Nadzornog odbora; da je uopće u Nadzornom odboru svako strančarstvo

isključeno; da se njegovi članovi u njemu ne dijele niti vladaju po stranačkomu pripadnosti.

Molimo prijatelje zadrugarstva u pokrajini, bez razlike stranačke pripadnosti, da nam u interesu zadrugarstva jave, otkud dolaze i tko širi takve glasine, jer izgleda, da se ovim glasinama hoće da posluže baš oni, koji su prouzrokovali jedno stanje stvari, protivu komu se pravom bune sve zadruge, i za čiju će sanaciju trebati složnog i napornog rada i nastojanja cjelokupnog dalmatinskog zadrugarstva.

Ako uzročnici takvog stanja budu htjeli da širenjem lažnih glasina izrabe neupućenost zadruga i javnosti, smatrat ćemo se dužnim, da kao javno glasilo povedemo razgovor o prilikama na Zadrudnom Savezu i osvijetlimo svakoga prema njegovoj zaslugi.

Pošto predstoji saziv glavne skupštine, bilo bi korisno po Savez i zadrugarstvo uopće, da bi se zadruge žrtvovale i odaslane ove godine svoga naročito punomoćnika na glavnu skupštinu.“

Strančarstvo i „Jugoslavenska Matica“.

(Posebni dopis „Narodne Straže“.)

IZ III. ZONE, koncem svibnja.

Pročitali smo saopćenje pokrajinskog odbora „Jug. Maticu“ u Splitu od 23. svibnja o. g. upogled pripomoći, udijeljene selu Smokoviću za gradnju Narodnog Doma. Ovo saopćenje potvrđuje tužbu, iznesenu u javnosti, da je „Jug. Matica“ u Splitu nepotrebno, u svrhu podupiranja srpske plemenske propagande, malom pravoslavnom selu Smokoviću udijelila 50 hiljada dinara pripomoći za gradnju jednog Narodnog Doma. Zapravo glede iznosa saopćenje tvrdi, da je pređašnja uprava „Jug. Maticu“ udijelila samo 50 hiljada dinara pripomoći. Pošto su novine pisale, da

Čast gospodi u odboru „Jug. Maticu“! No mi mislimo, da bi bilo mnogo bolje, da nijesu uopće ni izdali saopćenja, kad nažalost nije moglo biti takvo, da umiri javnost. Tko pozna prilike i živi u trećoj zoni, taj nije mogao vjerovati, da je „Jug. Matica“ darovala Smokoviću znatnu svotu za gradnju za maleno selo apsolutno nepotrebno Narodnog Doma. Baš u neposrednoj okolini Zadra ima toliko većih mjesta, siromašnijih i sto puta ugroženijih od osamijeljenog Smokovića, mjesta, čiji su stanovnici morali da izdrže najteže kušnje i borbe bez ičije pomoći.

Sada smo eto dobili zvaničnu potvrdu, da su navodi novina zbilja istiniti. Ne zavidimo Smokoviću radi primljene pripomoći. Ali ističemo, da je negodovanje javnosti sasvim opravdano. Za „Jug. Maticu“ se agitiralo pod parolom, da će se njezinim sredstvima podupirati našu nespasenu braću u borbi za očuvanje svog narodnog opstanka. I svatko je rado u tu svrhu doprinosa, a da nitko iz shvatljivih razloga obzirom na svrhu nije ni tražio računa o izdacima. Ovo opće povjerenje je sad iščezlo!

Jednom, kad je odbor „Jug. Maticu“ smatrao potrebitim, da svečano prizna spomenuti veliki izdatak za Smoković, imao je navesti, da li i koje je iznose u istu svrhu udijelio tada ili prije drugim, sad oslobođenim, mjestima treće zone, koja su se nalazila na daleko pogibeljnijim, prometnijim tačkama, pod neposrednim udarom talijanskog fanatizma. Tada bi javnost mogla da prosudi postupak „Jug. Maticu“.

Budući da gradnja Nar. Doma u Smokoviću nije bila potrebna zbog kakvih nacionalnih razloga, izdatak od 50 hiljada dinara uslijedio je samo iz stranačkih motiva, jer drugih razloga nema u saopćenju. Dok se sakupila ta svota, trebalo je pokucati na hiljadu i hiljadu vrata... Poštovani sadašnji odbor „Jug. Maticu“ neka si sam predstavi sada nastalo razočaranje i njegove posljedice, pak neka na umirenje javnosti iznese račun o izdacima, učinjenim u zemlji. Ovo je u interesu ustanove i njezina glava.

Prijatelj Smokovića.

PLAFOND CRKVE SV. FRANE U ŠIBENIKU.

Prošlih dana dovršen je popravak glasovitog drvenog plafona (stropa) crkve sv. Frane, koji spada među najznamenitije stare umjetnine ove vrste. Plafond je građen u XVI. vijeku, a ukrašen je umjetničkim slikama, koje su u njemu uokvirene. Ovaj strop je jako solidno izgrađen: sav je iz izvrsnog drveta. Umjetnička ga je ruka uresila raznovrsnim divnim rezbarijama, debljim i tanjim kordonima, ukusnim zavojima i t. d. Strop ima površinu od preko 400 četvornih metara, a predstavlja nam se kao elegantan, dražestan umjetnički okvir: pravo remek-djelo stare umjetnosti!

Od njegova postanja, kroz skoro tri stoljeća, nije nikad bio podvrgnut kakvom temeljitom popravku i renovaciji. U zadnje doba opažalo se na njemu dosta kvara. Drvo se tako dugo zapušteno počelo amo tamo raspućavati tako, da je prijetila pogibelj teškog oštećenja ove dragocjene umjetnine, oštećenja, koje se ne bi više dalo popraviti, kad se strop ne bi odmah uređio, te tako sprječilo, da mu zub vremena ne bi dalje nosio kvara.

U ovo doba preuzeti popravak stropa bio je težak, gotovo nemoguć zadatak radi nestašice znatnih novča-

nih sredstava, što ih jetakav popravak zahtijeva, kao i radi hitnosti, kojom je trebalo postupati obzirom na prijetnju pogibelj odlaganjem popravka. Zabrinut za opstanak ove divne umjetnine i prožet ljubavlju i željom, da je pošto poto spasi: gvardijan Samostana Konventualca sv. Frane mp. O. Marko Kraljević odvažio se, da dade popraviti strop, i ako nije imao potrebna novčana sredstva na raspolaganju. S pravom je računao na ljubav i poštivost građana i na naknadni doprinos od strane vlade, koja bi inače kasnije, zbog većeg oštećenja, morala daleko više potrošiti, da se spasi ova umjetnina.

Popravak je izveo vješt bojadi sar g. Katalinić, koji je spremno izišao ususret nastojanju mp. gvardijana i uz umjerne uvjete poduzeo radnju ne zahtijevajući odmah naplatu troška. Radnja je trajala oko mjesec i po, izvedena je vješto i pomnjivo tako, da je stropu povraćen prvobitni sjaj, te se motriocu opet prikazuje u svojoj pravoj ljepoti. Slike, ukvirene u stropu, bile su samo očišćene. Inače se u nje nije dirnulo, jer je za uređenje slika potrebno umjeće drugoga stručnjaka-slikara. Zasad je glavno bilo, da se barem strop uredi i, spasi od daljnog propadanja. A to je potpuno uspjelo. Dakako da će se doskora morati pristupiti i uređenju slika, za koje treba da se postara država obzirom na veliki izdatak, što ta radnja zahtijeva.

Popravak stropa zapao je oko 38 hiljada dinara. Bio je skopčan sa ne malim poteškoćama. Strop je visok preko 10 metara. Trebalo je podignuti veliku pokretnu armaturu i postupati sa velikom opreznosti. Mi se iskreno radujemo, što je popravak jedne stare šibenske umjetnine sretno uspio, a zahvalni smo mp. O. Marku Kraljeviću, što se tako odvažno i samoprijegorno zauzeo, da nam ju sačuva.

Gradani će znati, da sve to uvažavaju, jer oni cijene i ljube stare šibenske uspomene i umjetnine, kojima se možemo da ponosimo. Uvjereni smo, da će svi bez razlike rado doprinijeti svoj milodar. To će biti najbolja nagrada i utjeha onima, koji su se zauzeli, da nam sačuvaju jedno remek-djelo stare umjetnosti. Očekujemo također od vlade i od kompetentnih faktora, u prvom redu od našega konservatora Mons. dra Bulića, da će poradići svim silama, da vlada čim prije preuzme na se bar polovicu izdržanog troška, kako je i pravo.

Domaće vijesti.

Jubilej biskupa Jegliča. Dr Anton Bon. Jeglič, knez-biskup ljubljanski, 22. pr. mj. proslavio je 25 godišnjicu biskupovanja i 50 godišnjicu misništva. Citava Slovenija na naj-svečaniji način proslavila je ovaj god svog velikog apostola, vode, oca i učitelja. U tome se dakako osobito istakla Ljubljana, koja je prošle nedjelje i u crkvi i van crkve raznim priredbama iskazala svoju veliku ljubav prema svom nadpastiru. Ugledni svećar je ovom prigodom primio bezbroj čestitaka iz raznih krajeva prostrane nam domovine, pak mu i naše uredništvo izražuje svoje najsrdačnije čestitke.

Promocija. 30. svibnja u auli zagrebačkog sveučilišta bila je promovirana na čast doktora filozofije Marijana Kralj, seniorka „Domagoja“. Čestitamo!

Europa — New York. Preko-oceanski promet naskoro će se znatno obogatiti time, što će 17. jula o.

g. otploviti prvi puta u New York golemi parobrod „LEVIATHAN“, koji će isprva ploviti na liniji Southampton—Cherbourg—New York. Najveći je, najmoderniji i najluksuriozniji oceanski parobrod (59.956 tona). — On otprema 3.402 putnika i imađe posadu od 1.100 časnika i momčadi. „LEVIATHAN“ opremljen je nanovo u Americi uz trošak od 8 milijuna dolara.

Gradske vijesti.

Tijelovo. U četvrtak, na blagdan Tijelova, svečana pontifikalna sv. Misa, koju je odslužio presv. biskup dr. Mileta, počela u 8 sati. Misu je na koru baš lijepo i savršeno otpjevao zbor članica pomlatka „Zore“ i kat. učenica pod vršnim dirigovanjem Dominikanke č. s. Čirile. Iza sv. Mise u 9 sati slijedila je svečana tijelovska procesija, koja je ove godine bila još veličajnija nego prošle, budući je ove godine po prvi put obišla Poljanom, pak se tako mogla lijepo razviti. Procesija je bila vrlo duga, sudjelovanje veliko, a red izvrstan. U procesiji su sudjelovali uz mjesne bratovštine djeca, učenice i daci svih mjesnih škola sa svojim nastavicima, „Šibenska Glazba“, predstavnici civilnih i vojnih vlasti, odio mornara i odio kopnene vojske, koji su 6 puta palili salve, svećenstvo i kaptol s presv. biskupom te mnogo vjernika. Nebnicu su nosili članovi predsjedništva mjesne organizacije jug. kat. nar. daštva. — Dok je sav grad, kuda je prolazila procesija, bio okičen narodnim zastavama i sagovima, svima je upalo u oči, što mjesno „Sokolsko Društvo“ nije držalo uputnim ni potrebitim, da bar iz pristojnosti, izvjesi zastave i sagove na svojim prostorijama, nego je to — ne znamo iz kojih razloga — učinilo tek iza svršene procesije.

Proslava Starčevićeve stogodišnjice. Prošle nedjelje, prigodom stogodišnjice rođenja dra Ante Starčevića, bila je svečana Misa u crkvi sv. Frane uz brojni odaziv i sudjelovanje građanstva. Iza Mise u Hotelu „Krka“ akademičari Koštan i Berović te zubar g. Jerinić govorili su o značenju, životu i radu dr. Ante Starčevića.

Promjena na mjesnoj općinskoj upravi? Povodom našega zadnjeg članka o potpunoj nesposobnosti sadašnje općinske uprave i o velikoj zanemarenosti Šibenika i okolice mjesni „Dalm. Radikal“ donasa, kao da predstoji promjena na općinskoj upravi i spominje čak imena tobožnjih novih upravitelja. Odakle „Dalm. Radikal“ crpi te svoje obavijesti, ne znamo. Znamo samo, da bar, u koliko se tiče Hrv. Pučke Stranke, nijesu ni najmanje tačne. Mi tražimo, da se napokon provedu općinski izbori, i da se tim naša općina izbavi iz ovako teškog, svakomu, pa, kakvo vidimo, i radikalima, nesnosnog stanja. Vijećnici će biti birani surazmjerno prema broju glasova pojedinih stranaka, pak će tako biti ostvarena ona tako potrebna saradnja sviju za opće dobro. Ako pak zbog kakvih razloga državno-upravne politike — što mi poričemo, da ih može biti — ne bi se odmah moglo pristupiti izborima, mi tražimo, da kao upravitelj bude postavljen jedan uman, nepristran i stranački nezagrižen politički činovnik. Njemu ali neka se stavi uz bok jedan odbor čestitih, umjernih građana iz svih stranaka, koji će odbor imati da odlučuje u nadležnosti vijeća i upraviteljstva. Ne će dakle imati samo savjetujući, nego odlučujući glas. Sve ovo ima biti privremeno, i to za što moguće kraće vrijeme,

dok se izborom ne uspostavi redovita narodna uprava.

Godišnja skupština „Zore“. 1. ov. mj. mjesno Hrv. katoličko žen. prosvj. društvo „Zora“ održalo je svoju glavnu godišnju skupštinu, da učini bilancu svoga prošlogodišnjega rada i izabere novi poslovni odbor. — Bilanca rada ovoga jedinog mjesnog hrvatskog kulturno-prosvjetnog ženskog društva iskazuje potpuni uspjeh, i to u pogledu kulturno-prosvjetnoga rada, kao i u pogledu karitativnog djelovanja u korist mjesnoj siročadi i ubozima. — Potanko je o društvenom radu izvjestila društvena tajnica iza pozdravnoga govora gđe predsjednice. U ime Hrv. kat. nar. Saveza pozdravio je „Zoru“ i njen rad predsjednik Saveza kan. Mons. Mirić, te istaknuo, kako je jedna dužnost moderne katolikinje i briga za valjan svećenički podmladak i to u svojoj vlastitoj obitelji, a i materijalnim i duhovnim pomaganjem svećeničkih sjemeništa novcem i molitvom. — Osobito se ugodno dojmilo članica prisustvo izaslanice i tajnice sestriškog društva „Danice“ u Splitu. Donijela nam je drage pozdrave toga našeg sestriškog društva i izvještaj o njegovom kulturno-prosvjetnom i karitativnom radu među splitskim građanstvom. — Iza izvještaja društvene blagajnice prešlo se na izbor poslovnog odbora, pa je uz neke male promjene i proširenja ponovno izabran dosadašnji odbor. Gđa predsjednica u ime odbora zahvalila se na ponovnom povjerenju, pozdravila prisutne, zahvalila se na prisustvu Mons. Miriću, duhovnom savjetniku „Zore“ Mons. Šari i izaslanici „Danice“, koja nije zalila truda, da nas posjeti. Skupština je zatim bila zaključena u naj-ljepšem raspoloženju i međusobnoj sestrišskoj odanosti naših članica. — *Tajnica.*

Izlet učiteljske škole. Prošle nedjelje su učenici(ce) viših dvaju tečajeva mjesne učiteljske škole sa svojim nastavnicima priredili izlet na divne slapove Krke. S raznih strana pogledali su velebne slapove i sve

druge naprave. Na povratku su se malo zaustavili i pogledali Skradin.

Naumljeno iznakaženje grada. Mnoštvo najuglednijih građana potpisalo je i podnijelo Pokr. Upravi u Splitu protest proti namjeravanom ustupu općinskog zemljišta uz perivoj. Milo nam je bilo vidjeti, da su ovaj protest potpisali pripadnici sviju stranaka.

Nova uprava Okružne Banke. Na zadnjog glavnoj skupštini ove banke promijenjena je dosadašnja uprava. Kažu nam, da je predsjednikom izabran g. Stipe Šare. Zanimivo je, da je ovom bankom, koja se bavila aprovizacijom, dosad upravljala grupa, koja ne posjeduje ni deseti dio svih dionica.

Gostovanje splitskog narodnog pozorišta. Uprava splitskog pozorišta odlučila je, da 4., 5. i 6. ov. mj. sa članovima drame u ovoj pozorišnoj sezoni priredi svoje prvo gostovanje u Šibeniku u areni Hotela „Kosovo“. Tom prigodom prve večeri (u ponedjeljak) će davati Riškovljevu rusku komediju „Zmija devojka“, druge večeri (u utorak) Bissonovu francusku komediju „Dupla punica“, a treće večeri (u srijedu) Albeovu dramu „Mladost“. Cijene su: I. mjesto D. 20, II. D. 15, III. D. 12; teras D. 6, stajanje D. 4, daci i vojnici D. 3. Početak u 8 sati večer. Ulaznice se preko dana prodavaju u knjižari g. Babića, a uvečer sat prije predstave na pozorišnoj blagajni u Hotelu „Kosovo“.

Javna zahvala.

Svima onima, koji su nam prigodom smrti naše mile i nezaboravne majke

Marije Scotton

bilo na koji način bili pri ruci i iskazali svoje saučešće, ovim najharmnije zahvaljujemo. Bog neka im svima obilato plati!

U Šibeniku, 29. svibnja 1923.

Braća Scotton.

Parobrod
"LEVIATHAN"
59956 Br. Reg. tona
Najmoderniji, najveći i najluksuriozniji oceanski parobrod.
Najveći napori znanosti, snage kapitala i pronalaznog duha utjelovljeni su u ovom čudesnom parobrodu. — Neprisrodoljiva udobnost u svim razredima.
Prvo putovanje u New York 17. jula 1923.
zatom 7. augusta, 28. augusta itd., svake treće sedmice iz Southampton — Cherbourg. — *Poblize kod dolje navedenih adresa.*
BREMEN — NEW YORK
izravna veza sa sjajnim američanskim vladinim parobrodima. — Ne nadkriljivi na udobnosti, čistoći i izvrsnoj opskrbi. — Brzi i sigurni brodovi.
"George Washington" "President Fillmore" "President Harding"
"President Roosevelt" "America" "President Arthur"
Zahitjevatje poblize upute i plovidbenu listinu broj 234.
Zgodna prilika za otpremu robe
UNITED STATES LINES
Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:
Beograd, Palata Beogradske Zadruge.

AMERIKANSKI i ENGLESKI

Singer šivaći strojevi

**SINGER
ŠIVAĆI
STROJEVI**

Singer igala i doknadnih dijelova
Singer ulja konca, svile i t. d.

Vlastita mehanička radiona
Prodaja na otplatu
Singer šivaći strojevi Bourne & Co. New-York 24-52
Centrala za S. H. S.
ZAGREB, Marulićeva ulica broj 5.

Podružnice: Zagreb, Karlovac, Varaždin, Osijek, Vinkovci, Bjelovar i Brod na Savi, Subotica, Novi Sad, Maribor, Ljubljana, Sarajevo, Mostar, Banjaluka, Tuzla, Dubrovnik, Podgorica, Beograd, Kruševac, Niš, Skoplje, Veles, Bitolj, Kragujevac, Zaječar i Štip. - Zastupstva u svim većim mjestima.

BERSON

GUMENE PETE i GUMENE POTPLATE

jeftinije i trajnije su nego od kože!
Najbolja zaštita protiv viage i zime!

Hamburg-Južnoameričko-parobrodarsko društvo.

Najveći, najbrži i najljepši parobrodi za prevoz putnika sa sjajnim uređajem I. II. i III. razreda

odlaze:

25. aprila	TUCUMAN
5. maja	VILLAGARCIA
17. "	CRIP NORTE
29. "	SANTA THERESA
29. "	ESPAÑA
13. juna	CRIP POLONIO
19. "	LA CORUNA
23. "	MADEIRA
3. jula	VIGO
12. "	ANTONIO DELFINO

i z **HAMBURGA**
za Argentinu, Braziliju i Uruguaj.
Sve obavijesti daje dragovoljno i besplatno
Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
ZAGREB, Petrinjska ulica br. 73.

POKUĆSTVO

solidno i ukusne izradbe može se dobiti uz veoma niske cijene samo kod dobro poznate trgovine

RIKARD DELFIN ŠIBENIK (Obala).

sa stolarskom-tapetarskom radionom.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Vlastita zgrada Glavna ulica 108. Podružnica Šibenik Brz. naslov Gospobanka. Telefon br. 16 - Noćni 67

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Đakovo,
Maribor,
Sarajevo,
Sombor,
Split.

▼

▲

Ispostava: Bled.

Afilijacije:

Sveopća zanatlijska banka d. d. u Zagrebu i njena podružnica u Karlovcu te Gospodarska banka d. d. u Novom Sadu.

Dionička glavica i pričuva preko **K. 60.000.000.**

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije,

Prima uloške na knjižice, te ih ukamaćuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne transakcije.

ROBARIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.
Naočala - Cvikera.

Izvršuje svaku izradbu po ukul. Ilyečičkom propisu
Primaju se popravci.

PAPIRNICA GRGO RADIĆ

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Skladište knjiga za osnovne škole.

Igračke za djecu.
Posluga brza i solidna.
Cijene umjerene!

Kraljevski Holandski Lloyd

Redoviti brzi poštanski brodovi od
Amsterdama i Cherbourga
za
Južnu Ameriku
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo i Buenos Aires.

Sva potrebna uputstva daje
KRALJEVSKI HOLANDSKI LLOYD
Glavni zastupnik za Jugoslaviju
JUGOSLAVENSKA BANKA d. d.
Zagreb, B-Cesta 33.

Brzovjani naslov: Realloyd, Zagreb, kao i naša Agencija Zastupnik Josip Jadronja Šibenik.
Brz. naslov: Agencija Jadronja - Šibenik.

CUNARD LINE

Najbrži parobrodi svijeta. Izravni putnički tovarni i ekspres saobraćaj od
Hamburga i Cherbourga za Ameriku i Kanadu

4 dimjaka, 5 1/2 dana. Vlastite kabine za putnike III. razreda. Putnike prate iskusni činovnici do luke ukrcanja, te im putem pruže u svakom pogledu dragovoljno svaku pomoć. Uputstva daje: **Cunard Line.**

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
Jugoslavenska banka d. d. Zagreb B-cesta 33. kao i naša Agencija zastupnik Josip Jadronja - Šibenik
Brzovjani naslov: „Cunard Line“ Šibenik.

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“ i „UNITED-AMERICAN LINES INC.“

Glavno zastupstvo za Jugoslaviju:
J. G. Drašković, Zagreb

Otprema putnika u I. II. i III. razredu sa najmodernijim parobrodima.

Izravna pruga
HAMBURG - NEW-YORK
bez prekrćavanja.

„HAMBURG - AMERIKA LINIJA“
Najbolja i najudobnija veza za
JUŽNU AMERIKU.

Glede uputa obratiti se na:
Iseljeničku poslovnicu J. G. DRAŠKOVIĆ - ZAGREB
Cesta „B“ br. 3. (kraj državnog kolodvora)

ili na podružnice: u **Beogradu**, Balkanska ulica 25; u **Ljubljani**, Kolodvorska ul. 26; te na podzastupstva: u **Bitolju**, Gjorđe J. Dimitrijević i Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187; u **Velikom Bečkereku**, Dušan Lj. Mihajlović, Kralja Petra trg 4, u **Sušaku**, Jovo Gj. Ivošević; u **Splitu**, Ante Buić, Dioklecijanova obala 13; u **Gružu**, Ivo Lovričević

PUTNIKE PRATI NA PUTOVANJU OD ZAGREBA DRUŠTVENI NAMJEŠTENIK.